

**Informacja do BIP o wynikach kontroli prawidłowości
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, ul. Ks. Dr Sychowskiego 28, 89-530 Śliwice
(zwanym dalej GOPS lub Ośrodkiem)**

*sporządzona w oparciu o Ustawę z dnia 6.09.2001 r. o dostępie do informacji publicznej
(Dz.U. z 2016 r. poz. 1764) art. 4 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 4 ppkt a*

I. Cel kontroli:

- Ocena realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.
- Ocena zgodności zatrudnienia asystentów rodziny z wymaganymi kwalifikacjami.

II. Czas przeprowadzenia kontroli: w dniach 26 czerwca i 7 lipca 2017 r.

Opis ustalonego stanu faktycznego oraz jego ocena:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o rozmowę i wyjaśnienia p. ██████████ – Kierownika GOPS, p. ██████████ - asystenta rodziny oraz analizę dokumentacji.

Zgodnie z art. 10 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art.190. Uchwałą Nr XVI/88/12 Rady Gminy Śliwice z dnia 29 lutego 2012 r. GOPS został wyznaczony jako podmiot właściwy do realizacji zadań w zakresie wspierania rodziny.

Gmina została ustawowo zobowiązana do realizacji zadań z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

GOPS działa obecnie na podstawie Statutu z dnia 26 kwietnia 2016 r., przyjętego Uchwałą Nr XVII/132/2016 Rady Gminy Śliwice. W podstawie prawnej działalności Ośrodka uwzględniono ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W Regulaminie Organizacyjnym z dnia 3 marca 2017 r., wprowadzonego Zarządzeniem Kierownika GOPS Nr 2.2017, zostały ustalone zadania Ośrodka. W powyższym dokumencie uwzględniono stanowisko asystenta rodziny i wszystkie realizowane przez niego zadania, o których mowa w ww. ustawie.

Wójt Gminy Śliwice Zarządzeniem Nr 14/12, z dnia 5 marca 2012 r., upoważnił p. ██████████ do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny i wydawania w tych sprawach decyzji.

W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono również, że w strukturze jednostki kontrolowanej nie wyodrębniono komórki realizującej zadania z pieczy zastępczej, co nie stanowi naruszenia przepisu art. 10 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny.

W zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ustalono, co następuje:

- odnośnie do zapisu art.176 pkt 1: *opracowanie i realizacja 3- letnich gminnych programów wspierania rodziny,*

- zgodnie z art.179 ust.1 wyżej cytowanej ustawy *w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.*

Gmina opracowuje i realizuje 3-letnie gminne programy wspierania rodziny. Pierwszy Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2013 – 2015 przyjęty został Uchwałą Nr XXVIII/176/13 z dnia 24 kwietnia 2013 r.

W opracowanym dokumencie zawarto główny cel dotyczący zapewnienia dziecku prawa i możliwości rozwijania się w rodzinie naturalnej. Proponowane działania mają za zadanie wesprzeć rodzinę w pełnieniu jej podstawowych funkcji.

Program zawiera charakterystykę Gminy Śliwice, analizę SWOT, cel główny i cele szczegółowe. W programie wskazano również realizatorów programu.

Drugi Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2016 – 2018 przyjęty został Uchwałą Nr XV/117/2016 Rady Gminy Śliwice z dnia 25 lutego 2016 r. Zaplanowane w programie zadania i działania odpowiadają potrzebom lokalnej społeczności, są realne do wykonania i uwzględniają udział innych instytucji i służb pomocowych.

W okresie objętym kontrolą Kierownik GOPS częściowo dopełniła obowiązków rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny. Zagadnienia zawarte zostały w sprawozdaniach rocznych z działalności GOPS za lata 2015 i 2016. W zakresie wsparcia rodziny ujęto jedynie informacje finansowe dotyczące odpłatności za pobyt dzieci w pieczy zastępczej i koszty zatrudnienia asystenta. Termin złożenia sprawozdań został zachowany.

W okresie objętym kontrolą gmina zatrudniała 1 asystenta rodziny:

- p. ██████████ – na umowę zlecenie, w okresie od dnia 1 lipca 2015 r. do 31 grudnia 2015 r., od 1 kwietnia 2016 r. do 30 grudnia 2016 r., od 3 kwietnia 2017 r. do chwili obecnej.

Asystent obejmował pomocą :

- w 2015 r. 8 rodzin, w tym jeden przypadek rodziny zobowiązanej do współpracy przez Sąd,
- w 2016 r. 9 rodzin, w tym jeden przypadek rodziny zobowiązanej do współpracy przez Sąd,
- w 2017 r. (do dnia 25 czerwca) 9 rodzin, w tym jeden przypadek rodziny zobowiązanej do współpracy przez Sąd,

przy zachowaniu zasady, iż równocześnie nie pracował z więcej niż 15 rodzinami.

Na podstawie badanej dokumentacji ustalono, iż w okresie objętym kontrolą zatrudniony asystent rodziny posiadał wymagane kwalifikacje, zgodne z art. 12 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W aktach osobowych znajdowały się oświadczenia dotyczące spełniania wymagań wynikających z art. 12 pkt 2, 3 i 4 ww. ustawy.

W treści umowy został zawarty *zakres czynności*, w którym ujęto wszystkie zadania zgodnie z art. 15 ust 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 2 i pkt 4b:

- *tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,*
- *finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.*

Gmina tworzy możliwość podnoszenia kwalifikacji przez asystenta rodziny. W okresie objętym kontrolą, asystent podnosił swoje kwalifikacje poprzez bezpłatne szkolenia tematyczne. W budżecie Ośrodka nie zostały zaplanowane środki finansowe na szkolenia, z uwagi na formę zatrudnienia asystenta.

Praca asystenta nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca była prowadzona, co jest zgodne z art. 17 ust. 3 cyt. wyżej ustawy. Zgodnie z art.17 ust.4 ustawy asystent rodziny nie prowadził postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę.

W okresie objętym kontrolą praca z rodzinami prowadzona była przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych. Zgodnie z zapisami art. 11 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku, gdy Ośrodek Pomocy Społecznej podjął informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadzał w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej. Jeżeli z analizy sytuacji rodzinnej wynikała konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występował do Kierownika Ośrodka z wnioskiem o jego przydzielenie, a Kierownik przydzielał rodzinie asystenta. Powyższe ustalenia odbywały się zawsze w formie pisemnej.

Ponadto, zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzina również wyraża pisemną zgodę na współpracę z asystentem. Dotychczas nie było przypadku odmowy przyznania rodzinie asystenta.

Zbadano dokumentację wszystkich rodzin prowadzonych w okresie objętym kontrolą. Asystent dokumentował swoją pracę poprzez: kartę informacyjną dotyczącą rodziny, diagnozę rodziny, dziennik wizyt, miesięczną kartę pracy, plan pracy, kartę działań podejmowanych przez asystenta i rodzinę, sprawozdania miesięczne, okresowe oceny sytuacji rodziny, notatki urzędowe.

Asystent dokonywał okresowych ocen sytuacji rodziny nie rzadziej niż co pół roku, co jest zgodne z art.15 ust.1 pkt 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Częstotliwość wejść w środowisko asystenta była adekwatna do potrzeb rodziny.

Plany pracy były sporządzane co miesiąc, zawierały efekty planowanych działań, brakowało natomiast terminów ich wykonania.

- W zakresie realizacji zapisu art. 15 ust.1 pkt 16: *monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z asystentem.*

Asystent rodziny prowadził monitoring funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy. Okres trwania monitoringu jest ustalany indywidualnie, uzależnia się go od sposobu funkcjonowania rodziny. Spotkania z rodziną były dokumentowane w formie notatek służbowych.

Decyzja o zaprzestaniu lub dalszej współpracy asystenta z daną rodziną podejmowana jest wspólnie z asystentem, pracownikiem socjalnym, i Kierownikiem GOPS na podstawie okresowej oceny sytuacji rodziny. Asystent zaprzestaje współpracy z rodziną po zrealizowaniu planu pracy. Zakończenie współpracy następuje również na żądanie rodziny bądź na skutek zmiany miejsca zamieszkania.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 7: *prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.*

Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej prowadzony jest na bieżąco przez pracowników socjalnych, a także dzięki ścisłej współpracy z innymi instytucjami. Pracownicy GOPS monitorują także środowiska objęte asystenturą w czasie nieobecności asystenta rodziny.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.*

Na terenie gminy nie funkcjonują placówki wsparcia dziennego. Funkcjonują natomiast wiejskie świetlice środowiskowe, w których odbywają się zajęcia pozalekcyjne dla dzieci. W Śliwicach działa także Gminny Dom Kultury oferujący zajęcia umuzykalniające i taneczne. W szkołach na terenie gminy odbywają się zajęcia pozalekcyjne dla dzieci tj. kołka naukowe i kołka zainteresowań. Ponadto na terenie gminy działają kluby sportowe.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3a: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,*

oraz

- w zakresie realizacji zapisu art. 10 ust. 3: *praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji, usług dla rodzin z dziećmi, pomocy prawnej, organizowania dla rodzin spotkań.*

Gmina zapewnia rodzinie przeżywającej trudności dostęp do bezpłatnego, specjalistycznego poradnictwa (socjalnego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, terapeutycznego) poprzez możliwość konsultacji na terenie gminy. Istnieje także możliwość skorzystania ze specjalistycznych usług opiekuńczych realizowanych przez tut. Ośrodek.

Mieszkańcy są także informowani o możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia na terenie Tucholi. Szczegółowe informacje w tym zakresie przedstawione zostały przez Kierownika GOPS.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 3b i 4c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,*
- *finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2, ponoszonych przez rodziny wspierające.*

W okresie objętym kontrolą, na terenie gminy nie funkcjonowały rodziny wspierające. W związku z tym gminy nie ponosiły kosztów związanych z ich funkcjonowaniem i szkoleniem. Jak dotąd nie była prowadzona kampania informująca środowisko lokalne o możliwości pełnienia funkcji rodziny wspierającej.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 5: *współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.*

Gmina współfinansuje koszty związane z utrzymaniem wychowanków przebywających w pieczy zastępczej:

- w 2015 r. - wydatkowano kwotę: 32.037,90 zł,
- w 2016 r. - wydatkowano kwotę: 31.700,38 zł,
- w 2017 r. (do dnia kontroli) - wydatkowano kwotę: 12.194,49 zł.

- W zakresie realizacji zapisu art. 15 ust.1 pkt 2: *opracowanie planu pracy z rodziną we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, skoordynowanym z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej-*

Asystent rodziny, do tej pory nie współpracował z rodziną biologiczną, której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, z uwagi na niechęć tych rodzin do współpracy. W związku z tym, asystent nie uczestniczył również w opracowaniu planu pracy z rodziną we współpracy z koordynatorem.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 6: *sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art.187 ust.3.*

Gmina sporządza sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny oraz przekazuje je wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego. Sprawozdania przekazywane były w następujących terminach (dane ustalono z CAS):

- a) za I półrocze 2015 r. w dniu 7 lipca 2015 r.,
- b) za II półrocze 2015 r. w dniu 8 stycznia 2016 r.,
- c) za I półrocze 2016 r. w dniu 1 lipca 2016 r.
- d) za II półrocze 2016 r. w dniu 2 stycznia 2017 r.

Powyższa analiza wskazuje na zachowanie ustawowych terminów określonych w § 3 ust.1 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r. poz. 213).

Na podstawie powyższych ustaleń skontrolowaną działalność ocenia się pozytywnie z uchybieniami. Zalecenia pokontrolne zostały przekazane Kierownikowi jednostki kontrolowanej.

Zespół kontrolny:

Oddział ds. Wspierania Rodziny
i Systemu Pieczy Zastępczej
Wydziału Polityki Społecznej

Zatwierdził:

Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej